

Historie Petrovic

První písemná zmínka o Petrovicích pochází z roku 1224, kdy král Přemysl I. Otakar vydal listinu, prostřednictvím které stanovil hranice přibyslavické provincie patřící tehdy k majetkům královny Konstancie. Mezi obcemi spravovanými touto provincií jsou zmíněny právě Petrovice. Znovu se v pramenech s osudy Petrovic setkáváme až v roce 1371. V tomto roce nechal do zemských desk zapsat svoji závěť bratr Karla IV. a především moravský markrabě Jan Jindřich Lucemburský, ve které rozdělil markrabství na tři části, a každá z nich měla připadnout jednomu z jeho tří synů. Petrovice spolu s ostatními vesnicemi patřícími k rokštejnskému panství připadly druhorozenému synovi Janu Soběslavovi. V roce 1466 získal Petrovice do držení od krále Jiříka z Poděbrad šlechtic Mikuláš Rochovský, který začal používat přídomek „z Petrovic“, případně „Petrovský“. Figuroval mezi many (vazaly) pána rokštejnského panství a zároveň opata třebíčského kláštera. Petrovice na tohoto pána mají do dnešních dnů nesmírně cennou památku – Boží muka s Mikulášovým rodovým erbem. Rochovští Petrovice drželi až do roku 1499, kdy ves prodali bratrům Zdeňkovi a Burianovi Brtnickým z Valdštejna. Zřejmě se příliš zadlužili při přebudovávání tvrze v Okříškách a prodej Petrovic byl pro ně jediným východiskem. Díky tomu se naše obec stala součástí brtnického velkostatku a patřila k němu až do poloviny 19. století, kdy po zániku patrimoniální správy byla vytvořena vlastní politická samospráva, v jejímž čele stál starosta obce. Samostatnou správní jednotkou jsou Petrovice s výjimkou let 1980 – 1990, kdy se v rámci centralizace místní správy staly součástí střediskové obce Okříšky, do dnešních dnů.

Ač by se z uvedených údajů mohlo zdát, že se po včlenění Petrovic k brtnickému velkostatku už žádné významné události týkající se obce neodehrály, není tomu tak. Rozhodně musíme zmínit událost, která se v obci odehrála na samém sklonku druhé světové války v květnu 1945. Němečtí vojáci, kteří se tou dobou v Petrovicích zdržovali, vyhlásili 1. května výjimečný stav a ten mimo jiné obyvatelům nedovoľoval vycházet z domu po setmění.

A právě po setmění dne 5. května zadržela německá hlídka Karla Švaříčka a Josefa Jirovského a našla u nich pistoli a náboje. Následovala důkladná prohlídka u rodičů obou zadržených a následujícího dne hlídka zadržela další dva mladíky Jindřicha Jirovského a Josefa Dvořáka, když se snažili do stohu slámy schovat četnický stejnokroj. V souvislosti s dalšími okolnostmi rozhodl německý nadporučík Grädler o zastřelení všech čtyř zadržovaných mladíků. Ráno 7. května 1945 byli tito mladíci popraveni u zdi stodoly bývalého dvora.

Zatím jsme si povídali o historických událostech, které se v minulosti staly, ovšem chybějí nám konkrétní informace o samotné obci. Jak vlastně Petrovice v minulosti vypadaly? Co všechno k nim patřilo?

První zmínka o konkrétních nemovitostech v Petrovicích pochází z moravských zemských desk, kam roku 1499 nechali moravští stavové zapsat změnu držitele zdejší obce. Tehdy koupili tvrz Petrovice s dvorem, se vsí, s mlýnem a vším ostatním bratři Zdeněk a Burian Brtničtí z Valdštejna. Kolik zde ovšem žilo obyvatel a jak velká obec byla, se z tohoto zápisu nedovíme. Vlastní nařízení týkající se číslování domů bylo vydáno až v roce 1771 a my víme, že obec koncem 18. století tvořilo celkem 36 domů, z toho dva mlýny – tzv. Rezkův a Červený mlýn. Přesto stále neznáme přesnější údaje o počtu obyvatel. Sčítání lidu se poprvé provádělo až v roce 1857 a tehdy v Petrovicích žilo 333 obyvatel. Na počátku 20. století už jich bylo bezmála 450 a v roce 1950 měli Petrovice podle sčítání lidu dokonce 700 obyvatel. To se do celkového počtu započítávali i obyvatelé Nových Petrovic – osady vzniklé při stavbě severozápadní dráhy, které se až v průběhu dalších let vyčlenily ze správy Petrovic a staly se součástí Okříšek. Během necelých sta let tedy počet obyvatel víc než zdvojnásobil. Vedle zvyšování počtu obyvatel se v průběhu druhé poloviny 19. století prosazoval i další typický jev související s nárůstem počtu obyvatel a tím bylo vystěhovalectví. Ve druhé polovině 19. století se dospělosti dožívalo mnohem větší množství osob než v dobách dřívějších a počty obyvatelstva narůstaly ve všech státech Evropy. Najednou se začal projevovat nedostatek

potravin, půda začínala být vyčerpaná a průmysl zatím nedokázal zemědělské výrobě pomoci. Za této situace se objevila výzva přicházející z Ameriky, která před nedávnou dobou ukončila občanskou válku (jih proti severu – 1865), nabídla příchozím osadníkům dostatek půdy a ti se do nových domovů stěhovali ze všech koutů Evropy. I z Petrovic odešlo v průběhu sedmdesátých, osmdesátých a devadesátých let 19. století několik rodin do zámorí. Potomci těchto vystěhovalců si ovšem povědomí o vesnici, ze které jejich předkové odešli, díky rodinné tradici uchovali a někteří z nich se dokonce kořeny svých prarodičů čas od času vydávají hledat.

V Petrovicích dne 6. 9. 2014

Zpracovala: Mgr. Jitka Padrnosová, Ph.D. – archivářka Státního okresního archivu Třebíč